

PROBLEME CE ATESTĂ INSUFICIENȚA PREMISELOR PENTRU ASIGURAREA UNEI DEZVOLTĂRI ECONOMICE DURABILE A REGIUNILOR

BABII Leonid, dr. hab. în economie, USARB

The article approaches the main problems concerning the insufficiency of premises for ensuring a long lasting economic development of the regions.

Dezvoltarea durabilă reprezintă o temă de actualitate la nivelul Uniunii Europene și, implicit, al tuturor statelor membre.

Prin semnarea Acordului cu UE, Republica Moldova se angajează să armonizeze legislația națională la cea europeană și să asigure integrarea prevederilor de protecție a mediului, utilizarea rațională a resurselor și eficiență energetică, în toate sectoarele economiei naționale și ale vieții sociale.

Actualmente, Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2016-2020 (în continuare SNDR) este principalul document de planificare a dezvoltării regionale în Republica Moldova, care reflectă politica națională în domeniu și introduce mecanismele naționale ale acestei dezvoltări. Pentru a asigura dezvoltarea socio-economică echilibrată și durabilă a regiunilor de dezvoltare, SNDR presupune îmbinarea sinergiei de efort a structurilor/instituțiilor de diferit nivel pentru implementarea unor proiecte complexe de dezvoltare intersectorială cu utilizarea elementelor de inovație și eficiență.

Strategia a constituit punctul de referință pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare regională a regiunilor de dezvoltare Nord, Centrul, Sud și UTA Găgăuzia.

Spre exemplu, Strategia de Dezvoltare Regională (SDR) pentru Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) reprezintă un document de politici pe termen mediu, fiind elaborată în baza prevederilor legislației în vigoare a Republicii Moldova și conform cadrului strategic în domeniul dezvoltării regionale.

Strategia de Dezvoltare Regională Nord are rolul de a orienta dezvoltarea regiunii în perioada anilor 2016-2020.

Menționăm obiectivele specifice, după cum urmează:

1. Accesul asigurat la servicii și utilități publice calitative.
2. Creștere economică sustenabilă în RDN.
3. Guvernanță îmbunătățită în domeniul dezvoltării regionale.

Vom analiza cele mai principale categorii de probleme identificate în această Strategie :

Prima categorie de probleme rezultă din deficiențele intercorelării documentelor strategice de politici ale cadrului legal și a celui instituțional, care conferă procesului de implementare a dezvoltării regionale un caracter îngust sectorial, diferit de abordările moderne și tendințele europene în acest domeniu.

A doua categorie de probleme se rezumă la faptul că în pofida realizării politicii de dezvoltare regională de mai bine de cinci ani, obiectivele generale privind diminuarea disparităților intra și inter regionale și dezvoltarea echilibrată a teritoriului rămân a fi nerealizate.

În special, acest lucru este provocat și de lipsa unei viziuni strategice în vederea asigurării dezvoltării teritoriale și spațiale a RM. Până în prezent nu a fost aprobat Planul de Amenajare a Teritoriului Național, Planurile de amenajare a teritoriilor Regiunilor. Planurile de amenajare raionale și locale lipsesc practic în majoritatea autorităților publice locale. În acest sens, dezvoltarea regională este dezorientată în asigurarea unui echilibru teritorial al dezvoltării infrastructurii de utilități și servicii. Lipsa unei imagini clare referitor la ce fel de infrastructură de utilități și servicii există în teritoriu și cum ea este distribuită echilibrat în teritoriu, conferă procesului de dezvoltare regională un caracter haotic de dezvoltare a teritoriului.

A treia categorie de probleme atestă insuficiența premiselor pentru asigurarea unei dezvoltări economice durabile a regiunilor. Existența unor premise clare de dezvoltare economică ar permite creșterea, în primul rând a PIB-ului regional, care la momentul dat încă nu e stabilit clar, veniturilor locale, atragerea investițiilor, crearea

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ
**ASIGURAREA VIABILITĂȚII ECONOMICO-MANAGERIALE PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ECONOMIEI
REGIONALE ÎN CONDIȚIILE INTEGRĂRII ÎN UE**

întreprinderilor mici și mijlocii, locurilor de muncă la nivel de regiuni, ceea ce ar condiționa creșterea competitivității regiunilor de dezvoltare și respectiv a atractivității pentru noi investiții publice și private.

Dar, deocamdată, conform stipulărilor Strategiei de Dezvoltare Regională (SDR) pentru Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) 2016 – 2020 (p. 2.5 Definierea problemelor de implementare a politicii de dezvoltare regională), situația existentă atestă că:

– Mai mult de 2/3 dintre întreprinderi își au sediul în mun. Chișinău, realizând aproape 3/4 din veniturile din vânzări (cca 73,3%), în timp ce cotele medii ale acestor indicatori în celelalte trei regiuni de abia dacă ajung la o pondere de 5-10%.

– Investițiile publice și private au o reprezentare disproporționată în teritoriu, cu diferențe semnificative în profil teritorial. Așa cum atestă analiza socio-economică a situației existente, de regulă, investițiile se realizează în mun. Chișinău și în localitățile urbane mari, diferențele fiind de circa 7 ori. Investițiile în localitățile rurale practic nu se realizează sau sunt infim de mici în comparație cu localitățile urbane. Decalaje pe acest indicator se atestă și între regiunile de dezvoltare. Acest fapt, atestă absența unei orientări strategice coerente a investițiilor la nivel de țară.

– Regiunile de dezvoltare și teritoriul național per ansamblu are o acoperire suficientă cu infrastructură de afaceri. Doar că aceste structuri instituționale existente și serviciile prestate de către ele se referă doar la acordarea unor facilități logistice fără a fi prestate și servicii de suport.

– Fragmentarea teritorială excesivă, condiționează existența la nivel național, local și regional a unor resurse și capacități de potențial de dezvoltare mici și venituri bugetare mici și fără prea multe perspective de creștere din cauza situației economice, capacităților instituționale slabe, mediului investițional neatractiv, lipsei de cunoștințe și experiență în atragerea de investiții.

– Fondurile externe existente (programele UE de cooperare transfrontalieră de exemplu), sau cele acordate prin diferite alte programe de donatorii internaționali, care sunt comparabile cu resursele din FNDR, sunt utilizate ne-coordonat pentru diferite tipuri de proiecte locale. În acest mod este ratată oportunitatea de a sinergiza resursele și de a asigura efect de „plus valoare” a proiectelor de dezvoltare.

Sintetizând toate cele menționate anterior, se constată că problema principală a domeniului de dezvoltare regională este faptul că politicile de dezvoltare regională nu asigură dezvoltarea echilibrată și durabilă a regiunilor de dezvoltare și contribuie nesemnificativ la creșterea bunăstării populației.

Politica de dezvoltare regională actuală nu asigură premise solide și durabile pentru promovarea/asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și economice a regiunilor de dezvoltare și nici la nivel național.

Din punctul nostru de vedere există următoarele dificultăți în ceea ce privește dezvoltarea durabilă în regiunile Republicii Moldova, inclusiv și în Regiunea de dezvoltare Nord:

- Inexistența indicatorilor detaliați de dezvoltare durabilă la nivel regional.
- Incongruența unor date incluse în rapoartele anuale privind starea factorilor de mediu la nivel regional.
- Interesul scăzut manifestat de părțile/factorii interesați inclusiv societatea civilă și mediul de afaceri în purtarea unui dialog pe tema dezvoltării durabile la nivel național și regional.
- Necesitatea aprofundării unor teme rezultate ca fiind critice pentru dezvoltarea durabilă a regiunii și care se impun a fi detaliate prin studii specializate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Ion POHOAȚĂ, Strategii și politici europene de dezvoltare durabilă. – Iași, Centrul de Studii Europene 2015.
2. Raport National asupra dezvoltării umane, R.Moldova – 1998.
3. Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2016-2020, Chisinau 2016.
4. Strategia de Dezvoltare Regională (SDR) Nord 2016-2020, Bălți 2016.